

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

Sänds per e-post till:
a.remissvar@regeringskansliet.se

2022-12-05

Remiss av Skatteverkets promemoria Lönegaranti (A2022/01136) (Arbetsmarknadsdepartementets diarienummer A2022/01200)

Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige ("REKON") avger härmed följande remissvar.

Utbetalande myndighet

Av de skäl som framförs i promemorian ställer sig REKON positiv till att Skatteverket övertar ansvaret som utbetalande myndighet.

Utredningsskyldighet för förvaltare, rekonstruktörer och Kronofogdemyndigheten

Förvaltare, rekonstruktörer och berörda myndigheter har under en lång tid haft ett konstruktivt samarbete för att i olika avseenden minska risken för missbruk av lönegarantisystemet. Inom ramen för RUBICON - som är en samverksform mellan Ekobrottsmyndigheten, Bolagsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, REKON och Ackordscentralen – har det under 2022 bedrivits ett projekt syftade till att ta fram en handledning som ska fungera som ett stöd inför överväganden om lönegaranti när beslutsfattaren identifierar omständigheter som kan vara tecken på missbruk av lönegarantisystemet.

Lönegarantihandledningen är även avsedd att bidra till en högre grad av enhetlighet i utredningarna inför beslut om lönegaranti och medverka till att utredningarna håller en god kvalitet. I projektet har det tagits fram en omfattande promemoria som ska fungera som ett stöd för att identifiera varningssignaler inför beslut om lönegaranti och en checklista som förvaltare,

rekonstruktörer och Kronofogdemyndigheten kan använda vid fördjupad utredning i lönegarantiärenden.

REKON har i sig inget att invända mot förslaget att införa en särskild bestämmelse om utredningsskyldighet för förvaltare, rekonstruktörer och Kronofogdemyndigheten. Däremot kan det sättas i fråga om det verkligen är nödvändigt att i speciallagstiftning lagfästa den s.k. officialprincipen vid beslutsfattande i lönegarantiärenden. Enligt REKON står det redan klart att respektive beslutfattares hantering av lönegarantifrågor utgör myndighetsutövning mot enskilda och att utredningsskyldigheten enligt förvaltningslagen gäller för förvaltarens, rekonstruktörens och Kronofogdemyndighetens handläggning av dessa ärenden (prop. 1991/92:139 s. 31 och 32). Formerna för och innehållet i den utredningsskyldigheten har också givits stadga bland annat genom ovan nämnda RUBICON-samverkan.

Kontrollfunktion för lönegaranti

REKON delar Skatteverkets uppfattning att för att kunna förhindra felaktiga beslut och ogrundade utbetalningar av garantibelopp krävs en väl fungerande kontrollfunktion. REKON anser också att det, på sätt som föreslås i promemorian, är lämpligt att myndigheternas kontrollfunktion koncentreras till Skatteverket.

Eftersom den första myndighetskontrollen av lönegarantibesluten är kopplad till Skatteverkets samkörning av olika dataregister är det naturligt att Skatteverket bär ansvaret för avstämningen. Vid en fördjupad kontroll (där den initiala granskningen fallit ut för ytterligare efterforskning) framstår det däremot som en mer naturlig och rationell ordning att ärendet återgår till den som meddelat beslutet om lönegaranti. Ordningen skulle i så fall vara den att Skatteverket skriftligen eller muntligen avrapporterar resultatet av den första kontrollen till beslutfattaren, varefter beslutfattaren genomför en fördjupad utredning i ärendet och återrapporterar saken till Skatteverket i lämplig form. Beroende på utfallet av den fördjupade utredningen vidtas därefter åtgärder av beslutfattaren och/eller Skatteverket.

Som Skatteverket anger bör Skatteverket ges möjlighet att till beslutfattaren lämna de uppgifter som inhämtats från myndighetens beskattningsdatabas eller som på annat sätt kommit Skatteverket till handa.

När det gäller omfattningen av kontrollfunktionen ska givetvis hänsyn till den personliga integriteten tas i beaktande i det fortsatta lagberedningsarbetet. I linje med det bärande tankarna bakom nu gällande GDPR-lagstiftning är det knappast lämpligt att alla arbetstagare, utan någon form av utsållningsprocess, ska screenas genom samkörda register för erhållande av lönegarantimedel.

Förslag enligt punkterna 4.4-4.10 i promemorian

REKON har, vid sidan av vad som noteras nedan, inget att invända mot de förslag som Skatteverket lämnar under rubricerade punkter i promemorian.

Beträffande förslaget om inhämtande av uppgifter från arbetstagare och tredje man blir en följd av REKONs tidigare redovisade synsätt på kontrollfunktionen att en begäran om sådant uppgiftslämnande bör ske av beslutsfattaren och inte av Skatteverket. I avvaktan på de efterfrågade uppgifterna bör Skatteverket ha möjlighet att innehålla utbetalning av garantibelopp. I det fallet uppgifterna inte lämnas godvilligt är det lämpligt att beslutsfattaren ges möjlighet att begära att Skatteverket vid vite ska förelägga personen i fråga att fullgöra sina skyldigheter (jämför ordningen för bekräftelse av bouppteckning enligt konkurslagen).

Överklagande av lönegarantibeslut

REKON anser inte att Skatteverket framför tillräckligt vägande skäl för att frånga nuvarande och väl fungerande ordning där Kronofogdemyndigheten företräder staten i överklagandeprocesser. I övrigt har REKON inte någon invändning mot framlagda förslag beträffande överklagande av lönegarantibeslut.

Återkrav

REKON anser att Skatteverkets förslag om återkrav av utbetalda garantibelopp är väl motiverade och bör genomföras.

Behov av ytterligare utredning av lönegarantisystemet

Beslutanderätten

REKON anser inte att beslutanderätten i lönegarantiärende bör överföras till Skatteverket eller annan myndighet. REKONs inställning kan utvecklas enligt följande.

När lönegarantisystemet infördes år 1970 rådde enighet om att prövningen av lönegarantianspråk i vad som vid tiden benämndes förvaltarkonkurser skulle anförtros förvaltaren. Genom lönegarantianspråkets och den därtill knutna lönefordrans koppling till bevaknings- och anmärkningsförfarandet framstod förvaltaren som mest lämpad för uppgiften. Konkursförvaltaren hade också historiskt hanterat arbetstagares lönefordringar genom prövning av de anställdas fordrings- och förmånsrätt inom ramen för konkursförfarandet och utdelning i konkurs.

Beträffande övriga konkurser, de s.k. fattigkonkurserna, var man dock tvungen att välja en annan lösning för hanteringen av lönegarantin. I fattigkonkurserna förekom inget bevaknings- och anmärkningsförfarande och det utsågs inte någon förvaltare. Den väg som slutligen valdes var att

hantera lönegarantin i fattigkonkurser som en administrativ prövning hos Kronofogdemyndigheten.

När lagstiftningsarbetet inleddes med nuvarande lönegarantilag visade de praktiska erfarenheterna att det var lämpligast att helt och hållet flytta över ansvaret för beslut om lönegaranti på förvaltaren, som vid den tidpunkten utsågs vid samtliga konkurser. Även Kronofogdemyndigheten, som under lång tid formellt ansvarat för lönegarantibeslut, ansåg att förvaltaren var bäst lämpad att meddela beslut om lönegaranti. I propositionen till nuvarande lönegarantilag finns en grundlig analys av skälen för nuvarande beslutsordning (se prop. 1991/92:139 s. 26-31). De goda argument som framförs i propositionen har giltighet även idag.

I sammanfattning är skälen för att beslutanderätten om lönegaranti även fortsättningsvis bör ligga på förvaltaren och rekonstruktören (nedan gemensamt benämnd "förvaltaren") följande.

Effektivitet/skyndsamhet – Genom utförandet av förvaltaruppdraget erhålls typiskt sett den information om konkursbolaget och dess verksamhet och anställda som behövs för att kunna fatta ett välgrundat beslut. Även när beslutsfattandet låg hos Kronofogdemyndigheten tillhandahöll förvaltaren den primära utredningen och beslut fattades i många fall endast baserat på dessa uppgifter. Att beslut om lönegaranti kan ske på ett rättssäkert men effektivt sätt gynnar också möjligheterna för förvaltaren att upprätthålla driften i verksamheten och därigenom borgenärsintresset.

Likabehandling – Löntagaren är en fordringsägare bland flera i en konkurs eller rekonstruktion och förvaltaren tillvaratar samtliga borgenärs intressen.

Naturlig anknytning – Beslutet om lönegaranti har en naturlig anknytning till förvaltarens övriga åligganden i konkursen och rekonstruktionen.

Insyn – Förvaltaren har tillgång till konkursbolagets bokföring, löneadministration, anställningshandlingar, och bankkontoutdrag.

Kontrollfunktion – Förvaltaren är närmast ärendet och har därför typiskt sett bäst insyn i vad som behöver kontrolleras för att lönegaranti inte felaktigt ska utbetalas. Förvaltare står i sin tur under tillsyn för att förhindra oskickligt agerande i konkurs- och rekonstruktionshanteringen.

De anställda och fackliga organisationer - Förvaltaren har direktkontakt med de anställda och är den som informerar dem om konkursen eller rekonstruktionen, deras rätt till lönegaranti och att deras anställningar kommer att upphöra om det rör sig om en konkurs. Förvaltaren är därigenom den naturliga kontakten för frågor kring konkurs, rekonstruktion, lönegarantin, lönekrav och garantiersättning. Härigenom ges också tillfälle till naturliga och enkla kontakter mellan förvaltaren, de anställda och deras fackliga organisationer. Sett ur arbetstagarens perspektiv kan

det antas att förvaltarens utredning framstår som öppnare i jämförelse med en myndighets ofta skriftliga kommunikation. Förvaltaren har också lättare att informellt skaffa sig nödvändig information inför sitt beslutsfattande.

Kostnadsbesparing för staten – Kostnaden för handläggningen av lönegaranti tas idag i första hand ur konkursboets medel. Om ansvaret läggs på en myndighet belastar i stället en större del av hanteringen statskassan.

Anpassningar efter antalet konkurser – Antalet konkurser och rekonstruktioner och därmed behovet av besluts- och utredningsresurser varierar över åren. Varierande konkurstillströmning kan antas medföra svårigheter för myndigheten att alltid ha den bemanning som krävs för en skyndsam hantering. Konkursförvaltaren har som allmänpraktiserande advokat större möjligheter att anpassa organisationen efter rådande behov.

Risk för dubbel prövning av lönefordringar – Vid överförande av beslutskompetensen till en myndighet finns risk för att det görs olika bedömningar av myndigheten och förvaltaren vid senare bevakningsförfarande i konkursen eller vid upprättande av rekonstruktionsplan som omfattar de anställdas lönefordringar och statens regresskrav.

Kompetens - Tillämpning av lönegarantilagen förutsätter mycket goda kunskaper om arbetsrättslig och konkursrättslig lagstiftning. Dessutom krävs goda kunskaper om annan lagstiftning med anknytning till förhållandena i en konkurs. De höga krav som ställs på förvaltare medför att de kan förväntas ha den erfarenhet och kompetens som krävs för att ansvara för dessa komplicerade frågor på ett korrekt sätt.

Ett ansökningsförfarande

REKON tar inte på nuvarande underlag ställning till Skattemyndighetens förslag i denna del, men det bör i senare utredningsarbete uppställas synnerligen goda skäl för att byråkratisera lönegarantihandläggningen genom att i alla situationer ställa krav på en ansökan från arbetstagaren.

Anmälan om arbetssökande m.m.

REKON biträder Skatteverkets uppfattning i de övriga frågor som lyfts upp för fortsatt utredningsarbete.

Piteå dag som ovan

REKONSTRUKTÖRS- OCH KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIET

Hans Andersson